

- SAKAŘ, V. 1966: Mladší doba římská v Podkrušnohorské oblasti. Pam. arch. 57, s. 604-648.
 STUCHLÍK, S. 1989: Hütte aus der römischen Kaiserzeit in Křižanovice bei Bučovice (Bez. Vyškov). PV 1986, Brno, s. 46.
 TEJRAL, J. 1970: Počátky doby římské na Moravě z hlediska hrobových nálezů. ŠZ AÚ SAV 8, s. 107-192.
 TOČÍK, A. 1978: Záchraný výskum v Komjaticiach. AVANS v r. 1977, Nitra, s. 246-272.

GERMANISCHE SIEDLUNGSOBJEKTE ZWISCHEN TRNAVA UND BOHDANOVCE

Vladimír Turčan

Zwischen Trnava und Bohdanovce (Abb. 1) wurden im Zusammenhang mit der Aushebung des Rollgrabens für die Erdölpipeline in der Polykulturlokalität Teile dreier germanischer Objekte untersucht. Die Objekte 2 und 8 können anhand der erhaltenen Grundrissdispositionen nicht interpretiert werden. Objekt 1 stellt eine halbvertiefte Wohnstätte mit ungewöhnlich verdoppelten Pfahlgruben (Abb. 2) dar. Angesichts dessen, daß die Wände der Pfahlgruben so gleich ausgeschmiedet waren wie der Boden und der ebenerdige Teil der Objektwand an der Ostseite, läßt sich annehmen, daß es sich um eine ursprüngliche Absicht der Erbauer handelte, angesichts des Mangels an Rundholz der erforderlichen Dicke in der konkreten Zeit, und nicht um das Ergebnis einer Reparatur an der Konstruktion. Der Eingang kann in der Mitte der Nordwand angenommen werden.

Die untersuchten Objektteile lassen sich nur anhand der Keramik datieren, wobei die heimische, frei in der Hand gefertigte wesentlich überwog. Die Untergrenze bestimmt das scharf profilierte Gefäß (Abb. 4:3) vom Ende des 1. bzw. der Wende des 1. und 2. Jahrhunderts. Diese Erkenntnis wird durch weitere Formen, wie etwa das fäßchenartige Gefäß (Abb. 4:1), die Ränder mit zylindrisch geformtem Hals und Leiste im Unterhalsbereich (Abb. 5:1; 11:19) sowie einige Verzierungsarten (Abb. 9:14; 5:3,10) ergänzt. Die jüngsten Funde können in die Wende des 2. und 3. Jahrhunderts datiert werden. Der Schwerpunkt der Keramikfunde stammt aus der ersten Hälfte des 2. Jahrhunderts.

Die römische Provinzialware ist nur mit Fragmenten der ziegelfarbenen Keramik (Abb. 8:10; 11:14), dem Teil einer Ringschüssel, gefunden bei Grabungen auf einem Feld (Abb. 10:11) und vielleicht auch der Glasscherbe (Abb. 10:7), die ebenfalls der Grabung entstammt, vertreten. Außerdem enthielt Objekt 2 zwei Wirtel (Abb. 10:5,12); der zweite von ihnen ist aus einer laténischen Scherbe hergestellt, und es fehlen auch nicht Teile von Mühlensteinen sowie eine Knochennadel (Abb. 9:6).

ARCHEOZOOLOGICKÉ NÁLEZY Z GERMÁNSKYCH OBJEKTOV V BOHDANOVCIACH

ALENA ŠEFCÁKOVÁ

V troch skúmaných germánskych objektoch z Bohdanoviec sa našlo viacero zvieracích osteologických pozostatkov, ktorých vyhodnotenie v plnej miere dopĺňa archeologické analýzy.

Objekt 1

Bos primigenius f. taurus (tur domácí): ohlodaný calcaneus sin., dist. úlomok-tibia sin., dist. úlomok-tibia sin., dist. úlomok-radius sin., metatarsus bez prox. časti, calcaneus dex., dist. část-tibia dex., metatarsus dex. bez dist. časti zabručsný do tvaru korčule, metacarpus sin., spálený úlomok prox. časti skapuly, prox. úlomok skapuly (Bos?), 2x úlomok rebra, phalanx I, prox. část-metatarsus sin., poškodený metacarpus dex., úlomok metakarpu alebo metatarzu (Bos?), úlomok prednej časti tibie (Bos?), úlomok skapuly, úlomok mandibuly,

úlomok rebra, úlomok rebra, úlomok ľavej mandibuly, úlomok mandibuly dex., M z mandibuly dex., M z maxily, os occipitale s processus jugulare (Bos?), úlomok os occipitalis (Bos alebo Cervus?)

Cervus elaphus (jeleň európsky): dist. úlomok - radius sin., úlomok prox. časti-scapula (Cervus?), úlomok-metatarsus, úlomok z mandibuly dex., úlomok mandibuly sin., úlomok parohu (?) (Cervus?)

Ovis/Capra (ovca/koza): metacarpus sin., metatarsus dex. bez dist. časti, diafýza metakarpu?, časť diafýzy tibiae2 (Ovis alebo Capra?), úlomok diafýzy-radius? (Ovis alebo Capra?), úlomok occipitálnej časti lebky

Equus przewalskii f. caballus (kôň domáci): úlomok z mandibuly sin., ohlodaný talus sin., spina scapulae, M3-z mandibuly sin.

Sus scrofa f. domestica (sviňa domáca): predná časť mandibuly, ľavá časť maxily.

Objekt 2

Equus przewalskii f. caballus: talus dex.

Canis lupus f. familiaris (pes domáci): úlomok-scapula dex., prox. časť-humerus dex., predná časť mandibuly dex., vertebra lumbalis, anatomicky uložená kostra: 5 lumbálnych stavcov, 11 úlomkov rebier, 2x scapula, poškodené 2x humerus, femur dex., tibia sin., metatarsus IV sin., metatarsus V dex., calcaneus dex. Bos primigenius f. taurus: úlomok rebra

Objekt 8

Equus przewalskii f. caballus: metacarpus sin., dist. časť - metacarpus dex., dist. časť-tibia dex., úlomok os occipitalis? (Equus alebo Bos?)

Bos primigenius f. taurus: úlomok rebra

Ovis/Capra: úlomok pelvis

Sus scrofa f. domestica: metatarsus II. sin.

Zo všetkých archeozoologických nálezov bolo možné identifikovať druh zvieratá v 50 a typ kosti v 48 prípadoch.

Ako najčastejšie sa vyskytujú Bos (hovädzí dobytok) 25 (50%) a Equus (kôň) 8 (16%). Ostatné živočíšne druhy sú v nízkej približne rovnakej početnosti: Ovis/Capra (ovca/koza) 5 (10%), Canis (pes) 5 (10%), Cervus (jeleň) 4 (8%), Sus (ošípaná) 3 (6%). Najviac pozostatkov pochádza z lebky 16 (33,3 %), z hornej končatiny 14 (29,2 %) a z dolnej končatiny II (22,9 %). Najvyššia frekvencia hovädzieho dobytká bola nájdená tiež v zatiaľ nepublikovaných germánskych objektoch v Trnave - Hornom Polí (tu je na druhom mieste ošípaná a potom ovca/koza) a v Moste pri Bratislave (tu druhé miesto patrí ovci/koze, ďalej nasledujú ošípaná a kôň). Pravdepodobne väčšina zvieracích kostí predstavuje kuchynské potravinové zvyšky. Z chaty č. 1 pochádza poškodený pravý kravský metatarsus, ktorý je naplocho opracovaný do tvaru podobajúcemu sa korčuľi. Možno predpokladať, že slúžil ako hladidlo. Z objektu č. 2 je zaujímavá čiastočne zachovaná kostra psa bez hlavy a štyri kosti najmenej jedného ďalšieho psieho jedinca.

ARCHÄOZOLOGISCHE FUNDE AUS GERMANISCHEN OBJEKTEN IN BOHDANOVCE

Alena Šefčáková

Von drei untersuchten germanischen Objekten aus Bohdanovce konnten mit wahrscheinlich überwiegend Nahrungsmittelresten eine Tierart in 50 und ein Knochentyp in 48 Fällen identifiziert werden. Davon gehörten 25 Stücke (50 %) einem Rind und 8 Stück (16 %) einem Pferd. Die übrigen Tierarten sind in

geringerer, annähernd gleicher Anzahl vertreten: Schaf/Ziege 5 (10 %), Hund 5 (10 %), Hirsch 4 (8 %), Schwein 3 (6 %). Die meisten Überreste stammen von einem Schädel 16 (33,3 %), von oberen Gliedmaßen 14 (29,2 %) und unteren Gliedmaßen 11 (22,9 %). In Hütte Nr. 1 wurde ein Kuhmetatarsus, zur Form eines Hobels bearbeitet, gefunden, von Objekt 2 ist das teilweise erhaltene Hundeskelett und Teile mindestens eines weiteren Exemplars interessant.

PETROGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA KAMENNEJ INDUSTRIE Z LOKALITY MEDZI BOHDANOVcami A TRNAVou

OTO MIKO

Pri archeologickom výskume germánskych sídliskových objektov z lokality medzi Bohdanovcami a Trnavou bolo nájdených niekoľko úlomkov kamenných artefaktov, ktorých petrografický opis uvedieme v ďalšom texte:

1. Úlomok veľmi jemnozrnného tmavého kremenného pieskovca s nepočetnými lupienkami sericitu (rozmer 6x4 cm, hrúbka do 1 cm) pôvodne predstavoval „brúsny kameň“. Horniny tohto typu sa vyskytujú v neďalekej severnej časti Malých Karpát, pri Trstíne a Smoleniciach, kde sú súčasťou vulkanicko-sedimentárnej tzv. melafýrovej série chočského príkrovu.
2. Intenzívne tektonodeformačne porušený strednozrnný granodiorit nepravidelného tvaru (rozmer 8x10 cm) pripomína granitoidnú horninu z modranského masívu Malých Karpát (príp. z masívu Tribeča).
3. Úlomok tmavosivočiernej spenenej drobnopórovitej čadičovej lávy (veľkosť 9x15x5 cm), z jednej strany ohladený. Nepochybne patrí mladým vulkanickým produktom tzv. stredoslovenských neovulkanitov, vystupujúcich najbližšie pri Novej Bani.
4. Nepravidelný úlomok pórovitého svetloružového ryolitu (s hranami s dĺžkou 10x10 cm), predstavujúci charakteristickú horninu stredoslovenských neovulkanitov, s výskytmi pri Novej Bani a Hliníku nad Hronom, kde sa intenzívne ťaží aj v súčasnosti.

Kým prvé dva úlomky hornín sú z neďalekého okolia z Malých Karpát, úlomky čadičovej lávy a ryolitu pochádzajú z oblasti Pohronia.

PETROGRAPHISCHE CHARAKTERISTIK DER STEININDUSTRIE AUS DER LOKALITÄT ZWISCHEN BOHDANOVCE UND TRNAVA

Oto Miko

Zwei Steinartefakte - Bruchstück eines Quarzsandsteins und eines tektonisch-deformationsgestörten Granodiorit - stammen wahrscheinlich aus der näheren Umgebung der Lokalität, aus den Kleinen Karpaten. Der poröse Basalt und Rhyolit, Gesteine, charakteristisch für mittelslowakische Neovulkanite, stammen aus dem Gebiet des Grantals, von Nová Baňa, bzw. Hliník nad Hronom.